

3. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш та ін.; за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. 2-ге вид., стереотип. Київ: Українська академія дитинства, 2018. 80 с.

4. Рат Т. Пять элементов благополучия: Инструменты повышения качества жизни / Том Рат, Джим Хартер; Пер. с англ. М.: Альпина Паблишерз, 2011. 148 с.

5. Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Люксембург: Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN; doi:10.2791/593884

6. Концепція «Нова українська школа» (оновлено) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

7. Міжнародний проєкт соціально-фінансової освіти дітей дошкільного віку «AFLATOT». URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/profesijna-skarbnichka/osvitnij-proekt-aflatot>

УДК 37.01

**Бескоровайна Н. О.**

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

**Мельник Г. М.**

старший викладач ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

[nina\\_tera@ukr.net](mailto:nina_tera@ukr.net)

## **ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЛІКУЛЬТУРНИХ КЛАСАХ**

Академічна мобільність стала невід'ємною складовою сучасної освіти. Це відкриває для викладачів широкі можливості працювати та отримати досвід роботи у зарубіжних університетах. При цьому перед ними зазвичай постає завдання адаптації до нового культурного навчального середовища та використання таких методів викладання, які найточніше будуть відповідати особливостям студентів у полікультурних класах. Тому обізнаність про наявність відмінностей між представниками різних культур, які зумовлюють необхідність використання різноманітних моделей навчання та підходів до навчальної діяльності, є дуже важливою.

Між культурою та освітою існує очевидний і важливий зв'язок. Це підтверджують дослідження Л. Чан (L. Zhan), Х. Гарднера (H. Gardner), Лучано Марані (Luciano Mariani), А. Шарми (A. Sharma), Фішера (Fisher), К. Бармейера (C. Barmeyer). Останній спирається на концепцію Г. Хофстеде, в якій ідеться про те, що культура великою мірою визначає наше мислення і моделі поведінки, впливаючи на стилі навчання, які пов'язані зі сприйняттям інформації та прийняттям рішень. У даному дослідженні ми розглянули

застосування різних методів навчання у полікультурному середовищі, посилаючись на культурні виміри Г. Хофстеде.

Згідно з Г. Хофстеде [1] існує п'ять основних вимірів культури: (1) відстань до влади, (2) уникнення невизначеності, (3) індивідуалізм – колективізм, (4) маскуліність – фемінінність та (5) короткострокова або довгострокова орієнтація на майбутнє.

У країнах, де існує велика дистанція між владою та членами суспільства (Азійські країни, країни Східної Європи, Латинської Америки, арабськомовні країни та країни Африки), до вчителів ставляться з великою повагою. В аудиторії діє чіткий порядок, встановлений викладачем. На відміну від країн, де існує мала дистанція до влади (німецькомовні та скандинавські країни, країни Балтії, США, Великобританія, Австралія, Нова Зеландія), навчальний процес орієнтований на студента. Студенти проявляють ініціативу та активно втручаються у процес навчання, критикують аспекти, з якими вони не згодні.

В індивідуалістичних суспільствах (США, Австралія, Великобританія, Канада) навчання сприймається як процес, що триває протягом усього життя. Основне – навчити студента вчитися, а не просто виконувати певні завдання. Студентів навчають бути конкурентоспроможними – в деяких випадках ультраконкурентними [2]. В аудиторії «студенти працюють самостійно; допомагати іншим вважається нечесною практикою» [3]. У колективістських культурах (країни Латинської Америки, Пакистан, Індонезія, Південна Корея, Китай) основна увага приділяється підготовці особистості, яка стане хорошим членом групи.

У навчальних закладах студенти, які походять із країн з високим ступенем уникнення невизначеності (Греція, Португалія, Гватемала, Уругвай, Бельгія, Росія), скоріше надають перевагу високоструктурованому навчанню з чіткими цілями та детальними завданнями. Студентам із країн з низьким ступенем уникнення невизначеності (Ямайка, Сінгапур, Швеція, Данія) більше подобаються відкриті завдання без чіткого графіка виконання.

У маскулінних культурах (країни Латинської Америки та Східної Європи) студенти прагнуть проявити себе і відкрито конкурують з одногрупниками. Невдача сприймається як серйозна поразка. Кар'єрні можливості є пріоритетом при виборі професії та робочого місця. У фемінінних культурах (Скандинавські країни, такі як Швеція та Норвегія) успіх – це особиста справа, натомість агресивність та самовпевненість не сприймаються, а недосконалість та невдачі толеруються суспільством. Рішення про вибір професії та робочого місця приймається на основі особистих інтересів студента.

Основними діяльними цінностями в країнах з короткостроковою орієнтацією на майбутнє (країни Європи) вважаються свобода, права людини та її досягнення, тоді як у країнах із довгостроковою орієнтацією на майбутнє (країни Південно-Східної Азії) – це відповідальність та самодисципліна. Для представників таких культур важливо створити довготривалі стосунки, які будуть вигідними в майбутньому як на професійному, так і на особистому рівні.

Очевидно, що працюючи в полікультурному класі та володіючи інформацією про культурні особливості та специфіку організації навчальної

діяльності, розглянуті вище, викладач зможе ефективно застосовувати різні методи навчання та мотивації студентів, підбираючи навчальний контент із урахуванням культурних кодів, та налагоджувати зворотний зв'язок.

У роботі зі студентами з Північної Америки будуть ефективними евристичні та проблемно-пошукові методи навчання. Вони надають перевагу застосуванню інтерактивних методів, що дають можливість проявити свою індивідуальність і висловити власну думку. Для роботи зі студентами з країн Південної Європи доцільно використовувати методи, спрямовані на розвиток навичок самостійного пошуку рішень, формування вміння працювати в групі та виступати публічно. Студенти, які походять із цих культур, надають перевагу високоструктурованому матеріалу та люблять працювати в групах. Для афроамериканців характерний кінестетичний стиль навчання, що містить значну практичну складову. Тому їм подобається працювати спільно з викладачем. Навчаючи представників цієї групи, треба використовувати переважно аналітичний метод навчання, що передбачає виокремлення частини з цілого. Водночас для латиноамериканців буде більш ефективним використання синергетичного стилю. Вони можуть займатися одночасно декількома речами і нудьгуватимуть, коли тривалий час потрібно робити щось одне. Студенти з Індії легко адаптуються до полікультурного середовища та добре сприймають візуалізований матеріал. Вони люблять факти, послідовно обробляють інформацію та надають перевагу логіці і чіткій структурі, ефективно працюючи в команді/групі для вирішення завдань. Рецептивні та репродуктивні методи, які базуються на стандартних «шаблонах», підходять для навчання студентів із Латинської Америки та Азії, які люблять працювати з авторитетними джерелами інформації, системні в своїй роботі та надають перевагу груповій роботі з елементами підтримки, а не змагання.

Беручи до уваги вищевикладене, варто зазначити, що знання особливостей культури та використання відповідних методів навчання вкрай необхідні для викладача, який працює у полікультурному класі. Педагог, який по-справжньому розуміє культуру, глибоко цінує індивідуальність кожної особистості та розглядає стилі навчання комплексно, може забезпечити можливості для успіху кожному студентові.

### **Література**

1. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations across Nations*. Thousand Oaks, CA: Sage (co-published in the PRC as Vol. 10 in the Shanghai Foreign Language Education Press SFLEP Intercultural Communication Reference Series, 2008).
2. Faitar, G. (2006). Individualism versus collectivism in schools. Retrieved from <http://www.collegequarterly.ca/2006-vol09-num04-fall/faitar.html>
3. Rosenberg, M., Westling, D. & McLeskey, J. (2010). The impact of culture on education. Retrieved from <http://www.education.com/reference/article/impact-culture-education/>
4. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: [монографія]. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.